

ادبیات

سراسری ریاضی ۹۱

تهیه و تنظیم: الهام محمدی

ویراستار: مریم شمیرانی

۱- گزینهی «۳» (ادبیات فارسی ۳، لغت، ترکیبی، فهرست واژگان)
چرب زبانی: مجامله/گام: خطوه/ستیزه کردن: معارضه/گفت‌وگو:
مجاوره/رفت و آمد: مرآوده

۲- گزینهی «۲» (ادبیات فارسی ۲، لغت، ترکیبی، فهرست واژگان)
ادبار: بدبختی، پشت کردن / ارتجالاً: بی‌درنگ، بدون اندیشه
سخن گفتن / افکار: آزرده، زخمی، خسته، مجروح / ابرش: آسبی که بر
اعضای او نقطه‌ها باشد: در کتاب، مطلق اسب منظور است. / ابدال:
مردان خدا، نیک‌مردان

۳- گزینهی «۳» (ادبیات فارسی پیش دانشگاهی، لغت، ترکیبی، فهرست واژگان)
در صورت سؤال، هفت واژه درست معنا شده‌اند.
معنای صحیح واژگانی که نادرست معنا شده‌اند: محضر: استشهدنامه،
متنی که ضحاک برای تبرئه‌ی خویش به امضای بزرگان حکومت
رسانده است. / مسعی: سعی، کوشش / کهل: کسی که سنش بین سی
تا پنجاه سال باشد.

۴- گزینهی «۲» (املای ترکیبی، ادبیات فارسی ۲، درس ۲۲، صفحه‌ی ۱۶۲ و زبان و
ادبیات فارسی پیش دانشگاهی، درس ۱۶، صفحه‌ی ۷۷)
املای صحیح واژگان عبارت‌اند از: زَکَتْ و منسوب».
زَکَتْ: لغزش / منسوب: نسبت‌داده‌شده

۵- گزینهی «۴» (ادبیات فارسی پیش دانشگاهی، درس ۱۶، صفحه‌ی ۷۵)
املای صحیح واژه عبارت است از: «فِراق».

فراق: جدایی / فراغ: آسودگی
۶- گزینهی «۱» (ادبیات فارسی ۲، تاریخ ادبیات، ترکیبی، درس‌های ۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹،
صفحه‌های ۱۱۴، ۱۲۷، ۱۳۰، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳)
«انسان و اسرار شب» از عباس خلیلی / «سراب» از هوشنگ ابتهاج /
«از زبان برگ» از دکتر محمدرضا شفیعی کدکنی / «سد و بازوان»: از
طاهره صفارزاده / «در بهشت شداد» از جلال رفیع

۷- گزینهی «۳» (ادبیات فارسی ۳، تاریخ ادبیات، ترکیبی، بخش اعلام و صفحه‌های ۹۴ و ۱۰۴)
«لطایف الطوائف» از فخرالدین علی صفی / «مسئولیت شیعه بودن» از
دکتر علی شریعتی / «در کوچه‌ی آفتاب» از دکتر قیصر امین
پور / «گنجشک و جبرئیل» از سید حسن حسینی

۸- گزینهی «۴» (ادبیات فارسی پیش دانشگاهی، تاریخ ادبیات، درس ۲۱، صفحه‌های ۱۰۸ و ۱۰۹)
«الایام» اثر دکتر طه حسین، «دانشگاه‌های من» اثر ماکسیم کورکی،
«بدایع الوقایع» اثر محمود وافی، «حیات یحیی» اثر حاج میرزا یحیی
دولت آبادی، «روزها» اثر دکتر محمدعلی اسلامی ندوشن، «از یاریز تا
پاریس» اثر دکتر باستانی یاریزی، حسب حال هستند، اما «یکی قطره
باران» یادنامه‌ی دکتر زریاب خوبی و «فرار از مدرسه» شرح حال امام
محمد غزالی است.

۹- گزینهی «۲» (زبان و ادبیات فارسی، آرایه‌ی ترکیبی)

ج: «دور از تو» دو معنا دارد: ۱- هنگامی که از تو دورم ۲- از تو دور
باشد. (جمله‌ی دعایی) / الف: شاعر علت سرخی لبان معشوق را
خوردن خون دل مشتاقان می‌داند. / د: به داستان «شیرین و فرهاد و
خسرو» اشاره می‌کند. / ب: «نسیم سر زلف معشوق چون دم
جان بخش مسیح است» و «بناگوش چو نسیم» و «بناگوش چو بد
بیضای کلیم»

۱۰- گزینهی «۱» (زبان و ادبیات فارسی، آرایه)

«زیر و بالا»، «پرسش و جواب» و «تلخ و شیرین».

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه‌ی «۲»: «درد و درمان» و «زخم و مرهم» تضاد دارند.

گزینه‌ی «۳»: «شکر و زهر» و «وصل و جدایی» تضاد دارند.

گزینه‌ی «۴»: «هستی و مرگ» تضاد دارند.

۱۱- گزینهی «۴» (زبان و ادبیات فارسی، آرایه‌ی ترکیبی)

معنای بیت: «آن قدر دردمند و گریانم که اگر آستین از روی چشمم
بردارم، اشک تا دامنم جاری می‌شود.» شاعر در شدت ریزش اشک
اغراق کرده است. / حسن تعلیل ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه‌ی «۱»: جناس تام: «زنم» اول: و «زنم» دوم / ایهام: «نفس‌زدن»
دو معنا دارد: ۱- نفس کشیدن ۲- سخن گفتن

گزینه‌ی «۲»: «می‌کنم و می‌کنم» جناس ناقص / «دیدهای بخت» استعاره

گزینه‌ی «۳»: «شهر» مجاز از «مردم شهر» / «تبغ برکشیدن» و «سپهر
انداختن» تضاد

۱۲- گزینهی «۱» (زبان فارسی ۳، ساقتمان واژه ۳)، (درس ۲۳)

وابستگی ← (وابسته + گی) + (وا + بسته) + (بست + ه)

توجه: این صفحه از کتاب زبان فارسی ۳، چاپ ۹۰ حذف شده است.

۱۳- گزینهی «۲» (زبان فارسی ۳، گروه اسمی ۲، درس ۱۵، صفحه‌ی ۱۰۹)

گزینه‌ی «۱»: «سرشار از آرایه‌های ادبی» ← «آرایه‌های ادبی» متمم

اسم / گزینه‌ی «۳»: «لذت بردن از نمودهای طبیعت» ← «نمودهای

طبیعت» متمم اسم / گزینه‌ی «۴»: «یکی از گونه‌های هنر» ← «گونه-

های هنر» متمم اسم و «بهره‌گیری از عواطف خویش» ← «عواطف

خویش» متمم اسم

توجه: در گزینه‌ی «۲»، هیچ نوع متممی وجود ندارد.

۱۴- گزینه‌ی «۴»

(زبان فارسی ۳، جمله، درس ۲، صفحه‌ی ۱۵)

یا فلک / محراب / اسرخ / گون / است / ک / که / تو / در / آن نماز / صبح /
شهادت / را / گزارد / ه / ای / ۲۱
تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه‌ی «۱»: شیرین / ترین / لب / خند / بر / لب / ان / - / اراده / ای / پولاد /
ین / - / تو / جلوه / گر / است / ۱۸
گزینه‌ی «۲»: در / گذرا / گه / - / تاریخ / ایستاد / ه / ای / و / بشر / یت / - /
ره / گذار / را / می / آشام / ان / ی / - ۱۹

گزینه‌ی «۳»: مرد / آن / ای / چون / مرگ / - / پیروز / مندا / انه /
انت / غبطه / ای / یزرگ / - / زنده / گانی / شد / ۱۸

۱۵- گزینه‌ی «۱»

(زبان فارسی ۳، جمله، درس ۲، صفحه‌ی ۱۵)

«ی» نکره، تکواژ تصریفی است و در ساختمان واژه تأثیری ندارد.

«سوزی» واژه‌ی ساده است و «ی» وند تصریفی است.

«ی» در سایر گزینه‌ها مفهوم مصدری دارد.

توجه: انواع تکواژ از کتاب زبان فارسی ۳، چاپ ۹۰ حذف شده است.

۱۶- گزینه‌ی «۳»

(زبان فارسی ۳، انواع مرف، درس ۵، صفحه‌ی ۳۶ و گروه فعلی، درس ۷، صفحه‌های ۳۶ و ۳۷)

۱- خلد (= بخلد) فعل مضارع التزامی / ۲- برآید (= برمی‌آید) فعل مضارع اخباری / سازم (= بسازم) فعل مضارع التزامی / نشیند (= می‌نشیند) فعل مضارع اخباری

در جمله‌ی اول «خلد گر به پا خاری»، «خاری» نهاد است، اما در سایر جمله‌ها نهاد جدا به فرینه حذف شده است:

جمله‌ی دوم: خار آسان برآید. / جمله‌ی سوم: من چه سازم به خاری / که آن خار در دل نشیند.

۱۷- گزینه‌ی «۳»

(اربیات فارسی ۲، مفهوم ۲، درس ۱۴، صفحه‌ی ۱۰۲)

معنای عبارت عربی چنین است: «حکومت با کفر باقی می‌ماند، اما با ظلم باقی نمی‌ماند.» این مفهوم در رباعی گزینه‌ی «۳» نیز موجود است. مفهوم گزینه‌ی «۳» چنین است: «چنان چه می‌خواهی فرمانروایی کنی. از ظلم کردن بپرهیز، زیرا در سایه‌ی عدل و داد، ملک به آرامش می‌رسد. با کفر می‌توان حکومت را نگه‌داشت اما با ظلم نه.»

۱۸- گزینه‌ی «۲»

(اربیات فارسی ۲، مفهوم ۲، درس ۴، صفحه‌ی ۱۰۳)

در دو بیت صورت سؤال مفهوم چنین است: «در بزرگی انسان‌های کوچکی که به مقام بزرگی رسیده‌اند به چشم حقارت نگاه مکن.» در گزینه‌های «۱» و «۳» مفهوم متقابل آمده است، اما در گزینه‌ی «۲» مفهوم متقابل نیامده است.

مفهوم گزینه‌ی «۲» چنین است: ستیزیدن زبردست با بزرگ به شکست زبردست منجر خواهد شد.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه‌ی «۱»: انسان بی‌مقدار اگر چه بر کیوان برود (به مقام بلندی برسد) هم چنان بی‌ارزش است.

گزینه‌ی «۳»: چنان چه سگی جاق شود، کسی گوشت او را نخواهد خورد، چه خام چه بریان.

گزینه‌ی «۴»: انسان بدمش با جاه و مقام به بزرگی نخواهد رسید.

نکته: منظور از تقابل معنایی، داشتن مفهوم متضاد است.

۱۹- گزینه‌ی «۴»

(اربیات فارسی ۲، مفهوم ۲، درس ۲، صفحه‌ی ۱۳۸)

در عبارت صورت سؤال به ناپایداری حاکمان و حکومت ایشان اشاره می‌کند. این مفهوم در گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳» نیز آمده است، اما معنا در گزینه‌ی «۴» چنین است: «پرویز از بساط شاهانه‌اش که با میوه‌های زرین زینت می‌یافت، بوستانی دایمی داشت.»

۲۰- گزینه‌ی «۴»

(اربیات فارسی ۳، مفهوم ۴، درس ۴، صفحه‌ی ۱۱۱)

گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳» به مفهوم عبارت «از ماست که بر ماست» دلالت می‌کنند، اما بیت گزینه‌ی «۴» می‌گوید: «من خیر خواه تو هستم اما تو بد من را می‌خواهی، با این حال من بدی نخواهم دید و تو نیز از خوبی بهره‌ای نخواهی برد.»

۲۱- گزینه‌ی «۳»

(اربیات فارسی ۳، مفهوم ۳، مشابه درس ۱۴، صفحه‌ی ۹۷)

در گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» به پیام‌رسانی باد صبا اشاره شده است، اما بیت گزینه‌ی «۳» به همراه شدن باد صبا تا کوی دوست دلالت می‌کند.

۲۲- گزینه‌ی «۲»

(اربیات فارسی ۳، مفهوم ۲، درس ۲۰، صفحه‌ی ۱۳۹)

در بیت صورت سؤال آمده است: «در اقلیم عشق افراد فقیری را می‌یابی که از نظر معنوی به مقام و جایگاه والایی رسیده‌اند.»

در بیت گزینه‌ی «۲» نیز آمده است: «در فقر به سر می‌برم اما به جایگاه والایی رسیده‌ام» بنابراین با یک‌دیگر قرابت معنایی دارند.

۲۳- گزینه‌ی «۱» (اربیات فارسی پیش‌دانشگاهی، مفهوم ۲، درس ۱۵، صفحه‌ی ۷۳) بیت صورت سؤال و گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳» به خاموشی اشاره می‌کنند اما بیت گزینه‌ی «۱» به غیبت نکردن دلالت می‌کند.

۲۴- گزینه‌ی «۱»

(اربیات فارسی پیش‌دانشگاهی، مفهوم ۲، درس ۹، صفحه‌ی ۴۹)

بیت صورت سؤال می‌گوید: «نسبت به تو وفادار نبودم، اگر یک روز آسوده و آرام زندگی کرده باشم.» این مفهوم در بیت گزینه‌ی «۱» نیز آمده است.

معنای بیت گزینه‌ی «۱»: «چنان چه مطمئن هستی که تا زمانی که زنده هستم به کسی جز تو عرض ارادت خواهم کرد، آن‌گه جفا کردن بر من درست خواهد بود.»

۲۵- گزینه‌ی «۴» (اربیات فارسی پیش‌دانشگاهی، مفهوم ۲، درس ۹، صفحه‌ی ۴۸) مفهوم بیت صورت سؤال: «ارزش‌بخشی عشق» است که این مفهوم در بیت گزینه‌ی «۴» نیز دیده می‌شود.

معنای بیت گزینه‌ی «۴»: روزی که تصویر او بر صورت بیمار من بیفتد، چنان چه سیاه‌چهره هم باشم مانند ماه سفید‌چهره و زیبا خواهم شد (رومی رخ: سفید‌چهره و زنگی: سیاه‌چهره)